

Täysistunto

Keskiviikko 27.11.2024 klo 14.00—23.06

18. Lakialoite laiksi eläinsuojeluvaltuutetusta

Lakialoite LA 36/2024 vp Tiina Elo vihr ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Esittelijänä siellä on edustaja Elo. Olkaa hyvä.

Keskustelu

22.57 **Tiina Elo vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä lakialoitteellani ehdotan, että eläinten aseman ja oikeuksien vahvistamiseksi säädetään laki eläinsuojeluvaltuutetusta. Eläimet eivät voi osallistua itse suoraan niiden hyvinvointiin vaikuttavien päätösten tekemiseen ja siitä käytävään keskusteluun. Eläinten ääni ei kuulu, vaikka päätökset vaikuttavat niiden elinolosuhteisiin ja hyvinvointiin aivan oleellisesti. Siksi tarvitaan eläinsuojeluvaltuutettua, joka tarkastelee yhteiskuntaa eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta ja ottaa siihen tästä näkökulmasta kantaa. Eläinten suojelun ja hyvinvoinnin edistämisen jatkuvuus ja ennakoitavuus edellyttävät, että eläinsuojeluvaltuutetun virka on pysyvä ja että toiminnalle varataan vuosittain riittävät resurssit.

Suomessa eläinsuojeluasiamiehen virka on perustettu kahteen kertaan määräaikaisena hallitusohjelmakirjauksen perusteella, viimeksi Marinin hallituksen aikana. Valitettavasti Orpon hallitus tämän viran lakkautti. Eläinsuojeluvaltuutetun tehtävä on eläinten oikeuksien vahvistamisen kannalta aivan olennainen. Valtuutetun tehtävänä olisi edistää ja parantaa eläinten hyvinvointia seurannan, aloitteiden, ehdotusten, lausuntojen ja muun vaikuttamisen keinoin. Tehtävään kuuluisi myös tukea ja edistää eläinten hyvinvointiin liittyvien eri toimijoiden välistä yhteistyötä eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi sekä osallistua tehtävään liittyvien eri neuvottelukuntien ja työryhmien työskentelyyn.

Eläinten hyvinvoinnin seuraaminen on nyt ensiarvoisen tärkeää, kun uusi laki eläinten hyvinvoinnista astui voimaan tämän vuoden alussa. Monet lajikohtaiset asetukset odottavat edelleen uudistamista. Eläinten hyvinvointilain käsittelyn yhteydessä useat tahot ilmaisivat tarpeen vakinaistaa eläinsuojeluasiamiehen virka nimikkeellä eläinsuojeluvaltuutettu. Esimerkiksi eläinsuojeluasiamies totesi lausunnossaan maa- ja metsätalousvaliokunnalle eläinten hyvinvointilaista, että eläinten hyvinvointilaissa tulisi säätää eläinasiavaltuutetun virasta. Toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä tukisi eläinsuojeluasiamiehen mukaan se, että eläinsuojeluvaltuutetun asemasta ja tehtävistä säädettäisiin laissa, kuten on tehty

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2024 vp

muiden valtuutettujen, esimerkiksi tasa-arvovaltuutetun, yhdenvertaisuusvaltuutetun, lapsiasiavaltuutetun tai elintarvikemarkkinavaltuutetun, kohdalla.

Eläinsuojeluvaltuutetun viran sijoituspaikka olisi Ruokavirasto maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla, mutta työssään eläinsuojeluvaltuutettu olisi itsenäinen ja riippumaton toimija. Eläinsuojeluvaltuutettu edistäisi eläinten hyvinvointia yleisellä yhteiskunnallisella tasolla eikä ottaisi kantaa yksittäistapauksiin eikä tekisi eläinsuojeluvalvontaa.

Arvoisa puhemies! Viime viikonlopun uutiset jättimäisestä broileritehtaasta osoittivat, että eläinten hyvinvoinnissa on meillä vielä valtavan paljon tehtävää. Tehoeläintuotannossa eläimiä kohdellaan pahimmillaan kuin tuotantokoneita. Kun broileritehtaissa teurastetaan yli 100 000 broileria vuorokaudessa ja kun rekka-auto tuo sinne 10 000 lintua kerrallaan, on selvää, että yksittäisen linnun hyvinvoinnista huolehtiminen on mahdotonta. Yhdessäkään toisessa EU-valtiossa broilerit eivät elä yhtä ahtaasti kuin Suomessa. Kevyesti ohitetaan myös se tosiasia, että maksimaalisen nopeasti kasvamaan jalostettujen broilereiden lyhyt elämä on kivulias. Sama koskee turkistarhausta, jossa eläinten hyvinvoinnissa on räikeitä puutteita, eikä niiden hyvinvointiin ole luvassa merkittäviä parannuksia. Hallituksen valmisteleman turkistarhausasetuksen mukaan häkkikasvatus on edelleen jatkumassa, mikä ei mahdollista eläinten lajityypillistä käyttäytymistä.

Arvoisa puhemies! Eläinsuojeluvaltuutettua tarvitaan viemään eläinten hyvinvointityötä määrätietoisesti eteenpäin. Kiitos tässä yhteydessä vielä Saara Kupsalalle, joka tätä tehtävää ansiokkaasti viime hallituksen aikaan hoiti. Tämä lakialoite, jolle toivon suopeaa käsittelyä tässä talossa, kuuluu vihreiden vaihtoehtobudjettiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

23.02 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puheenjohtaja! Haluan kiittää edustaja Eloa tämän aloitteen esittelystä. Todellakin tämä on osa vihreää vaihtoehtobudjettia. Näistä vaihtoehtobudjeteistahan tänään täällä enemmänkin puhuttiin, niin että siinä mielessä se, että tämän aloitteen esittely oli nyt tänä iltana, oli varsin osuvaa.

Todellakin tällainen eläinsuojeluvaltuutettu on kahdesti ollut, aikoinaan Kataisen—Stubbin hallituksen aikana ja sitten Marinin hallituksen aikana. Tarve tällaiselle eläinsuojeluvaltuutetulle on ilmeinen. Me tässä salissa teemme paljon päätöksiä liittyen eläinten kohteluun, eläinten hyvinvointiin, mutta eläimet eivät saa omaa ääntänsä millään tavalla kuuluviin siihen keskusteluun. Silloin tällainen eläinsuojeluvaltuutettu olisi tietysti se henkilö, joka pystyisi tätä ääntä tuomaan ja sitten ennen kaikkea tietysti myös seuraamaan ja katsomaan, mikä se tilanne on, ja tarvittaessa nostamaan esiin asioita, tekemään aloitteita ja niin edelleen.

Kokemukset eläinsuojeluvaltuutetun toiminnasta ovat olleet hyviä silloin, kun tällainen virka on ollut olemassa. On jotenkin harmillista, että tämä on ollut näin poukkoilevaa, että pari hallitusta on näitä määräaikaisena perustanut. On ihan selvää, että tällaisen toimen pitäisi olla pysyvä. Se toisi siihen myös ihan eri tavalla jatkuvuutta.

Tietysti tämä on budjetinäkökulmasta varsin pieni summa mutta kertoo kyllä paljon myös yhteiskunnan arvoista, siitä, millä tavalla se suhtautuu kaikkien heikoimmassa asemassa oleviin, jos mietimme tuotantoeläimiä ja sitä, että ne ovat tietysti aivan täysin meidän ihmisten armoilla siinä, miten varmistamme, että olosuhteet ovat hyvät, ja miten tätä ääntä saadaan paremmin kuuluviin. Siinä mielessä katson kyllä, että on sivistyneen yhteiskunnan mitta se, että varmistetaan myös se, että eläinten olosuhteista ja hyvinvoinnista to-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2024 vp

della pidetään huolta, ja meillä on myös taho, joka heidän asiaansa ajaa ja tavallaan tätä näkökulmaa yhteiskuntaan ja yhteiskunnalliseen keskusteluun tuo.

Toivon, että tämä hallitus nyt sitten olisi taas se seuraava hallitus, joka tämän viran perustaisi, ja toivon tietysti todella, että se pystyttäisiin tekemään myös pysyväksi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.